

بررسی مشکلات تصفیه خانه های آب در ایران

دکترسیمین ناصری^۱، دکتر محمود شریعت^۱، مهندس حامد محمدی^۲

واژه های کلیدی: تصفیه خانه آب، سیستم های تصفیه، مواد شیمیایی، نیروی انسانی

چکیده

باتوجه به عدم وجود اطلاعات مدون در مورد تصفیه خانه های آب موجود در سطح کشور و نقش آنها در تامین آب آشامیدنی شهرها، در این پژوهش تعداد ۲۵ تصفیه خانه آب که منبع تغذیه آنها جریانهای آب سطحی بوده اند، مورد بررسی قرار گرفتند. همچنین بدلیل حالتهای متعدد ممکن از ترکیب مراحل تصفیه، تاکید بر مرحله زلال سازی که یکی از مراحل عمده تصفیه آبهای سطحی است، گذارده شد. این تصفیه خانه ها از نظر سیستم فنی تصفیه (نوع و شرایط عملی واحد زلال سازی)، مواد شیمیایی مصرفی در روند تصفیه، و نیروی انسانی شاغل در بخشهای بهره برداری و تعمیرات و نگهداری مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج بررسی نشان داد که از نظر نوع سیستم ها در واحدهای زلال سازی، سیستم های پولساتور، ته نشینی متعارف با جریان افقی، ستتریفلاک، باتماس لجن و بدون لجن روب، و لاملا بترتیب در ۳۶٪، ۲۸٪، ۲۴٪، ۸٪ و ۴٪ از تصفیه خانه ها مورد استفاده قرار گرفته اند.

همچنین براساس نتایج این مطالعه، مهمترین مشکلات تصفیه خانه های آب در ایران رامیتوان در عدم وجود شناسنامه مشخصات فنی در تصفیه خانه ها، عدم وجود دستورالعمل خاص جهت راه اندازی و بهره برداری واحدهای مختلف، کمبود قطعات یدکی و مشکل تامین هزینه های ارزی آن، مجهز و یا فعال نبودن آزمایشگاههای تصفیه خانه، عدم خودکفایی در تامین مواد شیمیایی مصرفی و مشکلات هزینه های ارزی مربوط به آن، و عدم انجام آزمایشات منظم و مستمر در زمینه کیفیت آب و تشخیص نوع و میزان آلاینده ها جهت تعیین مقادیر دقیق مورد نیاز از مواد شیمیایی، خلاصه نمود.

۱- دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت، گروه بهداشت محیط، صندوق پستی ۱۴۱۵۵-۶۴۴۶

۲- دانشگاه علوم پزشکی زنجان، گروه بهداشت محیط

سرآغاز

کشور ما ایران بدلیل قرار گرفتن در منطقه خشک و نیمه خشک آب و هوایی، همواره در طول تاریخ بامشکل محدودیت منابع آبی در راه توسعه اقتصادی و اجتماعی روبرو بوده است و هنوز هم دربرخی از شهرها و روستاهای کشور همچنان از نظر تامین آب آشامیدنی سالم و کافی و مطابق با استانداردهای موجود، مشکلات اساسی مشاهده میگردد. منابع آبهای سطحی در گستره پهناور ایران نقش عمده ای در تامین نیازهای آبی شهرها و روستاها دارند و بطور طبیعی در مقایسه با آبهای زیرزمینی، فرآیندهای پیچیده تری جهت تصفیه آنها مورد نیاز می باشد. در حال حاضر بخش عمده آب آشامیدنی تعدادی از شهرهای بزرگ و کوچک کشور مانند تهران، باختران، همدان و اهواز از طریق تصفیه آبهای سطحی تامین می شود و تجهیز و ساخت تعدادی تصفیه خانه جدید مانند تصفیه خانه شهر مشهد که از سدهای طرق و کارده تغذیه می شود نیز دربرنامه های وزارت نیرو قرار دارد.

بررسی اجمالی وضعیت صنعت آب در کشور نشان میدهد که مشکلات متعددی در بهره برداری و نگهداری و تعمیرات در بسیاری از تصفیه خانه ها مشاهده می شود که موجب کاهش کارایی در آنها میگردد. از این رو مطالعه یکایک تصفیه خانه های آب در شرایط مختلف، بعنوان یک ضرورت جهت تشخیص و شناسائی دقیق مشکلات موجود، برنامه ریزی در راستای حل آنها و نیز پیشگیری از تکرار آنها در طرحهای آینده تصفیه خانه ها، مطرح میگردد.

نمونه گیری و روش بررسی

در این پژوهش سعی شده است تا از وضعیت و چگونگی تصفیه آب در کشور اطلاعات تا حد امکان جامعی گردآوری شده، سیستمهای تصفیه مورد مقایسه قرار گرفته و مشکلات موجود جمع بندی گردد.

در این راستا، از مجموع تصفیه خانه های آب در سطح کشور، تعداد ۲۵ تصفیه خانه (که دربرگیرنده درصد عمده تصفیه خانه های در حال بهره برداری شهرهای بزرگ هستند) و از طریق منابع آب سطحی (رودخانه ها) تغذیه میشوند، انتخاب شدند و از دیدگاههای سیستم فنی تصفیه (با تاکید بر واحد زلال سازی آب)، مواد شیمیائی مصرفی، و نیروی انسانی بررسی گردیدند. این تصفیه خانه ها بترتیب عبارتند از: تصفیه خانه های ارومیه، اهواز شماره ۱، اهواز شماره ۲، اهواز اضطراری ۱، اهواز اضطراری ۲، باختران، باغبادان اصفهان، بندرعباس، بهبهان، تبریز، تهران شماره ۱ (جلالیه)، تهران شماره ۲ (کن)، تهران شماره ۳ (تهران پارس)، دارخوین، رشت، سنندج، کرج، کوه امیر، گرمسار، مراغه،

مرغزار ، مرند ، مهاباد ، میناب و هفتگل .

مهمترین تفاوت در تصفیه خانه های مورد نظر، واحد زلال سازی آب میباشد که یکی از مراحل عمده تصفیه آبهای سطحی است و شرکتهای خاص امتیاز ساخت انواع ویژه ای از آن را دارند و در مناقصات و رقابت های تجاری نیز بیشتر این واحد مورد اختلاف میباشد. هرچند واحدهای دیگر نظیر صافیها نیز جایگاه خاص خود را دارند.

مراحل طی شده در این پژوهش بطور خلاصه مشتمل بر : مراجعه به مراجع عالی، برنامه ریزان و مسئولین صنعت آب کشور، بازدید از تاسیسات و تصفیه خانه های آب انتخاب شده بررسی روند تصفیه آب در آنها، اخذ آمار و اطلاعات فنی، مطالعه نحوه بهره برداری ، نوع مواد شیمیائی مصرفی و وضعیت نیروی انسانی ماهر و غیر ماهر . مراجعه به دفاتر نمایندگی شرکتهای خارجی ارائه دهنده خدمات تصفیه آب، مراجعه به شرکتهای مهندسی مشاور مختلف و اخذ اطلاعات گردآوری شده و تجزیه و تحلیل و نتیجه گیری از داده ها بوده است .

یافته ها

یافته های این پژوهش را باتوجه به اهداف آن میتوان در سه بخش مشخصات فنی ، مواد شیمیائی مصرفی ، و نیروی انسانی طبقه بندی نمود.

مطالعه نتایج بخش مشخصات فنی نشان داده است که از سیستمهای زلال ساز با جریان از پائین به بالا، کف مسطح و با بستر لجن از نوع پولساتور^۱ در ۳۶% از تصفیه خانه ها، از حوضچه های ته نشینی متعارف با جریان افقی^۲ در ۲۸% از تصفیه خانه ها، از زلال - سازهای با جریان از پائین به بالا، باتماس لجن و مجهز به همزن مکانیکی و لجن روب از نوع سنتریفلاک^۳ در ۲۴% از تصفیه خانه ها، از زلال سازهای با جریان از پائین به بالا ، باتماس لجن و مجهز به همزن مکانیکی و بدون لجن روب در ۸% از تصفیه خانه ها و از زلال سازهای کم عمق صفحه ای از نوع لاملا^۴ در ۴% از تصفیه خانه ها، استفاده شده است. خلاصه مشخصات فنی تصفیه خانه های مطالعه شده در شترنگه (۱) ارائه گردیده است .

سیستم زلال سازی یک تصفیه خانه باید برای هر منطقه باتوجه به پارامترهای آب و هوا، کیفیت آب خام و امکانات اجرائی و اقتصادی انتخاب گردد. هریک از سیستمهای شناخته

- 1- Upflow sludge blanket (Pulsator)
- 2- Conventional horizontal-flow basin
- 3- Upflow solid contact (Centrifloc)
- 4- Shallow-depth Lamella clarifier

شده مزایا و معایب خاص خود را دارا هستند، ولی حوضچه متعارف با جریان افقی بدلائیل متعدد زیر میتواند در کشور مابعد عنوان گزینه اول در انتخاب واحدهای زلال سازی مورد توجه قرار گیرد: موجود بودن معیارها و مبانی طراحی این حوضچه ها در متون علمی معتبر، خارج شدن این نوع حوضچه ها از حالت امتیاز خاص برخی شرکتهای، فراهم بودن امکانات تهیه تجهیزات مکانیکی آنها در داخل کشور، سادگی اجرا و بهره برداری، آسانی عملیات تخلیه لجن و تمیز کردن حوضچه، بازدهی مطلوب در شرایط بالابودن میزان مواد سیلتی در آب خام، نیاز کمتر به نیروی متخصص، و هزینه کمتر.

مطالعه سیستم های فنی تصفیه خانه ها نشان داده است که مهمترین مشکلات موجود در این بخش را میتوان در عدم وجود شناسنامه مشخصات فنی در هر تصفیه خانه، عدم وجود دستورالعمل خاص راه اندازی و بهره برداری در تصفیه خانه (به ویژه بزبان فارسی)، کمبود قطعات یدکی و لوازم آزمایشگاهی و مشکلات تامین هزینه های ارزی آنها، و عدم وجود استاندارد جهت طراحی، خرید و مناقصه در صنعت آب کشور، خلاصه نمود.

مطالعه مواد شیمیائی مصرفی در تصفیه خانه ها مشخص نمود که مهمترین مواد مصرفی شامل سولفات آلومینیوم (آلوم^۱)، کلرورفریک^۲ و یامخلوطی از آنها (بعنوان مواد منعقد کننده)، و نیز موادی از قبیل پلی الکترولیتها^۳، آهک، کلر و مشتقات آن میباشد. در شترنگه (۲) نوع و میزان مواد شیمیائی مصرفی در تصفیه خانه های مطالعه شده ارائه گردیده است.

بررسی داده های ارائه شده در شترنگه (۲) نشان میدهد که آلوم در ۶۶٪ از تصفیه خانه ها، کلرورفریک در ۲۲٪ از تصفیه خانه ها، پلی الکترولیتها در ۳۳٪ از تصفیه خانه ها، آهک در ۸۳٪ از تصفیه خانه ها، کلر در ۷۲٪ از تصفیه خانه ها و پرکلرین در ۲۲٪ از تصفیه خانه های مطالعه شده کاربرد دارند. همچنین مهمترین مشکلات مشاهده شده در رابطه با مواد شیمیائی در تصفیه خانه های آب را میتوان به شرح زیر خلاصه نمود.

بخش جزئی از آلوم مورد نیاز در صنعت آب کشور در کارخانه «سراتکنیک» تولید میشود، این کارخانه نیز بدلیل مشکلات در تامین مواد اولیه، معمولاً در حد ظرفیت اسمی تولید ندارد. مابقی نیاز به آلوم، از کشورهای خارجی و از طریق شرکت ساتکاب تهیه میگردد. کلرورفریک تنها در واحد تولید سازمان آب تهران تولید می شود که فقط نیاز تصفیه خانه های تحت پوشش خود را تامین می نماید، مابقی کلرور فریک مورد نیاز از خارج وارد می شود. بررسی نحوه کاربرد این مواد منعقد کننده مشخص نمود که کمبود مواد شیمیائی و قیمت بالای آنها باعث شده است در بعضی از تصفیه خانه های شهرستانها، ماده منعقدکننده دیگری (بغیر از

1- Alum

2- Ferric Chloride

3- Polyelectrolytes

ماده تعیین شده در طراحی تصفیه خانه (مورد مصرف قرارگیرد که منجر به کاهش بازده تصفیه می شود.

بعلاوه در طول این تحقیق در بسیاری از تصفیه خانه ها مشاهده گردید که تزریق مواد شیمیائی در خط تصفیه ، همیشه براساس اصول صحیح و بانجام آزمایشات لازم انجام نمی شود و نتیجتاً از کارائی در بهره برداری تصفیه خانه می کاهد ، در زمان انجام این پژوهش بجز تصفیه خانه های تهران و سندج ، در سایر تصفیه خانه ها آزمایش جار^۱ جهت تعیین میزان دقیق ماده منعقد کننده صورت نمی گرفته است . همچنین مصرف بی رویه مواد شیمیائی و اعمال صرفه جوئی های بیجا (حتی قطع مصرف) نیز مشاهده گردید.

نکته قابل توجه دیگر در بخش مواد شیمیائی ، تنظیم نبودن و یا از کار افتادگی کامل دستگاههای تزریق مواد شیمیائی بوده است که علت اصلی آن کمبود قطعات یدکی این دستگاهها تشخیص داده شد. همچنین نبود و یا فعال نبودن آزمایشگاه تصفیه خانه ها و کمبود تجهیزات و مواد در آزمایشگاهها بعنوان یک مشکل دیگر مطرح بوده است .

بررسی تصفیه خانه ها از نظر نیروی انسانی شاغل نشان میدهد که بغیر از تصفیه - خانه های تهران، در سایر تصفیه خانه های در حال بهره برداری ، نیروی انسانی متخصص به تعداد کافی وجود ندارد (مشکل عمومی کمبود پرسنل) ، و پرسنل موجود نیز از نظر اطلاعات فنی، تنها به سیستم تصفیه خانه ای که در آن مشغول به کار هستند ، آشنائی دارند. نتیجه این مشکل بصورت ضعف در بهره برداری و نگهداری تقریباً در کلیه تصفیه خانه های مورد مطالعه آشکار بوده است . در شترنگه (۳) چارت تشکیلاتی مطالعه شده و مورد نیاز برای یک تصفیه خانه آب سطحی ارائه شده است .

گفتگو و بهره گیری پایانی

باتوجه به نتایج بدست آمده ، مشکلات موجود در تصفیه خانه های آب مطالعه شده را بشرح زیر میتوان طبقه بندی نمود:

عدم وجود یک شناسنامه مدون و کامل از تصفیه خانه ها، دردسترس نبودن دستورالعمل خاص و یایک روند اصولی و فنی جهت راه اندازی ، بهره برداری و نگهداری تصفیه خانه های آب کشور، عدم وجود یک روند مشترک و استاندارد برای طراحی ، مناقصه ، خرید و اجرای تصفیه خانه ها، کمبود قطعات یدکی و لوازم آزمایشگاهی ، عدم تامین به موقع مواد شیمیائی مورد نیاز و کافی نبودن ظرفیت تولید آنها در داخل کشور، کمبود پرسنل

نگهداری و بهره برداری متخصص و کارآموده در تصفیه خانه ها و عدم توجه کافی به آموزش آنها قبل از استخدام و آموزشهای حین خدمت ، استفاده و توجه کمتر نسبت به طرحهای کارشناسان ایرانی و عدم حمایت کافی از تجهیزات مکانیکی ساخت شرکتهای داخلی . در راستای بهبود این امر مهم پیشنهادات زیر ارائه گردیده است :

اجرای تحقیقات وسیعتر در زمینه انواع سیستمهای تصفیه در جهت دستیابی به مبانی طراحی آنها باهدف استفاده از نیروی ابتکار افراد و رسیدن به خودکفائی ، برنامه ریزی جهت تامین مواد شیمیائی مورد نیاز تصفیه خانه ها، تدوین دستورالعمل خاص یا یک روند اصولی جهت راه اندازی ، بهره برداری و نگهداری تصفیه خانه ها، و تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز با برنامه ریزی در جهت آموزش افراد جهت اشتغال آنها در تصفیه خانه ها و اجرای برنامه های بازآموزی جهت شاغلین تصفیه خانه ها.

شترنگه ۱ - خلاصه مشخصات فنی تصفیه خانه های آب کشور

منبع آلودگی	میزان مواد معلق آب خام (mg/l)	نمونه لایرومی	زمان توقف	ابعاد (m)	تعداد واحد زلال ساز	نوع واحد زلال ساز	نوع ته نشینی اولیه	ظرفیت تصفیه (روز / m ³)	ظرفیت اسمی آب خام طراحی شده (روز / m ³)	مشخصات فنی تصفیه خانه آب
سد مخزنی قو	۳-۵۰۰۰	مکانیکی	--	۳۱/۶x۷/۶	۱۶	ته نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	ندارد	۶۳۰۰۰	۶۶۵۰۰	مستطیل
رودخانه قروه	حداکثر ۸۰۰۰	--	--	--	۲	کلاریفایر پلاساتور	ته نشینی ساده مدور با لجن روب مکانیکی	۷۷۷۶۰	۸۶۲۰۰	باختران
رودخانه کار	۳۰-۱۵۰۰۰	مکانیکی	--	قطر ۳۳ عمق ۶	۲	کلاریفایر از نوع تماس جامدات ستریفیلای	ته نشینی ساده مستطیل شکل خاکی	۹۰۰۰۰	۵۲۰۰۰	اهواز شماره ۱
رودخانه کار	۲۰-۱۵۰۰۰	مکانیکی	۲/۵ ساعت	قطر ۵۰ عمق ۶	۲	کلاریفایر از نوع تماس جامدات ستریفیلای	ندارد	متغیر	۹۹۰۰۰	اهواز شماره ۲
رودخانه کار	۲۰-۱۵۰۰۰	--	--	--	۱	حوض ته نشینی لاملا با تقلب لجن	۶ واحد ته نشینی مستطیل شکل سری	۷۲۰۰-۱۲۰۰۰	--	اهواز اضطراری شماره ۲
رودخانه کار	حداکثر ۱۸۰۰۰	مکانیکی	--	قطر ۵۴ عمق ۶	۳	کلاریفایر از نوع تماس جامدات ستریفیلای	--	۲۵۲۰۰۰	--	کوت امیر
کارون پس تصفیه در امیر	حداکثر ۲۵	--	--	سطح ۷۱۵ m ² عمق ۲/۵	۳	کلاریفایر از نوع پلاساتور	تاسیسات کورت امیر بهمان ته نشینی میباشند	۱۰۳۰۰۰	--	مرغزار

* مفهوم خط تیره آن است که در زمینه مورد نظر رقم دقیق بدست نیامده است .

شترنگه ۱ - ادامه

منبع آبگیری	میزان مواد معلق آب خام (mg/l)	نمونه لایروبی	زمان توقف	ابعاد (m)	تعداد واحد زلال ساز	نوع واحد زلال ساز	نوع آب نه نشینی اولیه	ظرفیت تولید آب تصفیه (روز/روز) (m ³ /m ³)	ظرفیت اسمی آب خام طراحی شده (روز/روز) (m ³ /m ³)	مختصات مشخصات فنی تصفیه - خانه آب
رودخانه شهرچای	۷-۲۷۰۰۰	مکانیکی	--	قطر ۱۰ عمق ۵	۴	کلاریفایرهای از نوع تماس جامدات مدور	نلارد	۲۸۸۰۰ تا ۲۸۸۰۰ یافوردن یک واحد	۱۸۷۲۰	ارومیه
چاه وچشمه	حداکثر ۱۰۰۰	--	۲/۵ ساعت	۲۲x۱۲ عمق ۳/۵	۴	نه نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	نلارد	۱۵۹۰۰ تا ۲۵۵۰۰	--	تبریز
چاه	۵	مکانیکی	۱/۵ ساعت	قطر ۹ عمق ۳/۵	۲	نه نشینی و انعقاد تمام مدور	نلارد	۱۶۰۲۰ تا ۹۹۰۰	--	مرند
چاه و رودخانه	۲۵۰۰	دستی	۱/۵ ساعت	۱۸x۱۷ عمق ۴	۲	نه نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	نلارد	۱۵۸۰۰	--	مراغه
سدسخرنی	--	--	۱۵ دقیقه	--	۲	کلاریفایر پورلساتور	نلارد	۲۷۶۶۶ تا ۲۷۶۶۶	--	مهاباد
چاه و رودخانه	--	--	۱ ساعت	۱۲x۹x۶ عمق ۲x۱+۳	۲	نه نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	نلارد	--	--	باغیاخان اصفهان
رودخانه	۲۰۰۰۰	دستی با لوله چت	۱ ساعت	۲۰x۸ عمق ۳/۵	۱۰	نه نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	نلارد	۱۵۸۹۰	--	تهران
رودخانه	--	--	--	--	--	نه نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	نلارد	۹۶۰۰	--	مشکل

شترنگه ۱ - ادامه

منبع آلودگی	میزان مواد معلق آب خام (mg/l)	نحوه لایروبی	زمان توقف	ابعاد (m)	تعداد واحد زلال ساز	نوع واحد زلال ساز	نوع ته نشینی اولیه	ظرفیت تولید آب تصفیه (m ³ /روز)	ظرفیت اسمی آب خام طراحی (m ³ /روز)	مشخصات فنی تصفیه خانه آب رشت
سلسنگ	حداکثر ۲۰۰۰	--	--	۲۲/۱۶/۷/۱	۲	کلاریفایر پرساتور	ندارد	۲۵۹۰۰	۲۵۹۰۰	رشت
سدیان	حداکثر ۵۰۰	--	--	--	۲	کلاریفایر پرساتور	ندارد	--	--	بنارعباس
رودخانه کرج	--	--	--	--	۱	کلاریفایر پرساتور	ندارد	ندارد	--	کرج
--	--	--	--	--	--	کلاریفایر از نوع اکسیلاتور	اخیراً از لاکون استفاده شده است	--	--	گرمسار
رودخانه کارون	حداکثر ۱۶۰۰۰ حداقل ۱۰	مکانیکی	۹۰ دقیقه	قطر ۲۹/۵ عمق حدود ۶	۲	کلاریفایر از نوع تماسی جامدات ستریفلوک	ندارد	۵۷۶۰۰	--	دارخوین
رودخانه کرج	--	--	--	--	۶	کلاریفایر اکسیلاتور	تنها واحد شنگیری درآبگیر دارد	۲۳۰۶۸۸	۲۳۰۶۸۸	تهران شماره ۱۰
رودخانه کرج	--	--	--	--	--	کلاریفایر پرساتور	ته نشینی با جریان افقی مستطیل شکل	۶۹۱۲۰۰	۶۹۱۲۰۰	تهران شماره ۲
سدیان	--	--	--	۳۲/۵ x ۴۷/۳	۴	کلاریفایر پرساتور	ندارد	۴۳۲۰۰	۴۳۲۰۰	تهران شماره ۳

شترنگه ۲ - نوع و میزان مواد شیمیائی مصرفی در تصفیه خانه ها

نام تصفیه خانه	مواد شیمیائی مصرفی	مقدار مصرف				
		آهک	آلوم	کلرورفریک	پلی الکترولیت	پرکلرین
بهبهان	آهک - پرکلرین	۴ تن درسال	--	--	--	۲ تن درسال
مراغه	آهک - آلوم - پرکلرین - کلرگازی	۱۰۰ تن درسال	۱۰۰ تن درسال	--	--	۷/۵ تن درسال
مهاباد	آهک - آلوم - پرکلرین - کلرگازی	۲۰ تن درسال	۱۴۰ تن درسال	--	--	۹ تن درسال
رشت	آهک - آلوم - پلی الکترولیت	--	--	--	--	--
سندج	آهک - آلوم - کلرگازی	۴۰۰۰ میلیگرم درلیتر	۷ میلیگرم درلیتر	--	--	--
دارخوین	آلوم - پلی الکترولیت - کلرگازی	--	۲۰۰ تن درسال	--	۵ تن درسال	--
اهواز شماره ۱	آلوم - پلی الکترولیت - پاپریستول - آهک - کلرگازی	--	۳۰ میلی گرم درلیتر	--	--	--
اهواز شماره ۲	آلوم - آهک - پریستول - کلرگازی	۱۰ تن درسال	۲ تن درسال	--	--	--
ارومیه	آهک - آلوم - کلرگازی	۶۰ تن درسال	۴۰ تن درسال	--	--	--
مرند	آهک - پرکلرین - کلرگازی	۱۸۰۰ تن درسال	--	--	--	۵ تن درسال
کوت امیر	آلوم - پلی الکترولیت	--	۱۵-۲۰ تن درسال	--	ناچیز	--
باختران	آهک - آلوم - کلرگازی	۵۰۰ تن درسال	۱۵۰ تن درسال	--	--	--
تهران	کلرورفریک - آهک - کلر	۵/۶ تن درسال	--	۲/۰۱۴ تن درسال	--	--

شترنگه ۳- چارت تشکیلاتی پیشنهادی برای یک تصفیه خانه آب سطحی

تعداد	وضعیت تحصیلی	پست سازمانی
۱ نفر	کارشناس	رئیس تصفیه خانه
۱ نفر	کارشناس	رئیس بهره برداری
۱ نفر	کارشناس	رئیس تعمیرات و نگهداری
۱ نفر	کارشناس	رئیس آزمایشگاه
۱ نفر	کاردان	سرپرست خدمات و تدارکات
۱ نفر	کاردان	سرپرست بهره برداری از تصفیه خانه
۱ نفر	کاردان	سرپرست بهره برداری از نیروگاه
۱ نفر	کاردان	سرپرست تعمیرات و نگهداری
۴ نفر	دیپلم	بهره بردار تصفیه خانه (نوبتکار)
۴ نفر	دیپلم	بهره بردار نیروگاه
۱ نفر	کاردان	تکنسین تعمیرات برق
۱ نفر	کاردان	تکنسین تعمیرات مکانیک
۱ نفر	دیپلم	کنترل کیفیت میکربی
۱ نفر	دیپلم	کنترل کیفیت شیمیایی
۱ نفر	باسواد	انباردار
۱ نفر	باسواد	تدارکات
۱ نفر	باسواد	مسئول نقلیه
۴ نفر	باسواد	راننده
۱۰ نفر	باسواد	کارگر نگهداری و باغبانی
۲ نفر	باسواد	کارگر انباردار
۱ نفر	باسواد	کارگر آزمایشگاه شیمی
۱ نفر	باسواد	کارگر آزمایشگاه میکروبیولوژی
۲۰ نفر	باسواد	کارگر بهره برداری تصفیه خانه
۸ نفر	باسواد	کارگر بهره برداری از نیروگاه
۵ نفر	باسواد	کارگر تعمیرات برق
۶ نفر	باسواد	کارگر تعمیرات مکانیک
۴ نفر	دیپلم	منشی دفتر بایگانی - ماشین نویس
۸۴ نفر		کل پرسنل

کتابنامه

- ۱- سازمان آب تهران ، آبان (۱۳۳۴): یادبود افتتاح تاسیسات آب تهران ، نشر تابان
- ۲- وزارت نیرو ، امور آب ، دفتر فنی ، اردیبهشت (۱۳۶۵): پیش نویس استانداردهای بررسی و تصویب طرحهای آب ، نشریه شماره ۲۷ .
- ۳- طرح تهیه استانداردهای صنعت آب کشور، اسفند (۱۳۶۷): بررسی وضعیت کلرزنی آب مشروب در کشور ، مجله آب ، شماره ۸.
- 4- Sanks, R.(1980): Water treatment plant design for the practicing engineer , ANN Arbor Sciences pub.
- 5- Steel, E.W., McGhee, T.J.(1979): Water supply and sewerage, McGraw-Hill
- 6- AWWA, ASCE, CSSE (1971): Water treatment plant design , 3rd printing , AWWA Pub., New York.
- 7- Degremont Co.(1979): Water treatment handbook, Degremont pub.
- 8- Passavant Co. Catalogs:
 - Hagel G.Von(1985): Complete plant approach applying Lamella sedimentation .
 - Passavant , High rate clarification and LME sludge thickening, passavant werke AG and Co. KG.
 - Busse, D., Scharmm, G., " Turbo-LME" , Passavant werke, federal Republic of Germany, Noell Wurzburg.
- 9- Degremont Co.(1985): The pulsator catalogs , Degremont, Graphi-BG pub.
- 10-Degremont Co.(1972): Tender for Kermanshah water treatment plant, Degremont pub.
- 11-Paterson Canday International Co.(1977): Water wise cataloges Pci, London.